

שני דיני פרק שלשה עשר כתובות קמ.

עין משפט נר מצוה

לח א ב ג מ גי פק כג
מל' אשת ה' טו
סג עשין מה טור ש"ע
האי' טי' כג סעף א'
לב ד מיי' פטיו' מל'
טוען הל' א טושיע
ח"מ סי' קמו סעף א'
ז ה מיי' שס טושיע ח"מ
סעף ד'
מא ו מיי' שס הלכה ז
טור ש"ע ח"מ שס
סעף ד'
מב ז מיי' שס ופ"ד
מל' מלוה ה' ז
ופכ"ו הלכה א סג עשין
זל טושיע ח"מ סמוך מה
סעף ז וסעף ה וסי' סח
סעף ז'
3

תוספות ר"ד (המשך)
זכותו עשאה סימן לאחר
אבד את זכותו פי' ראוהו
מבערב על שמעון על שדה
א' שמכר לו לוי ואומר לו
כי לוי שמכרה לך גולה
ממנו יוש לי עדים שהיתה
שלי וראובן המעבר הוה
חומר על השטר של
מכירה עשאה לשמעון (6)
אילו היתה שלך איך הית
חומר על השטר עשאה
לי לוי ולא הית מעבר
אלא וראי' כיון שחתמת
בה הודית שאניה שלך
אלא של לוי היתת שמכרה
לי היה אומר אדמון
יכול לומר בכשיו ראוהו
המעבר על שלי ערעתי
בעת המכירה וחתמתי
עליה עד לפי שדאי הוא
גברא אלא וקשה לי
להשיב מידו הוה שמעון
העני נוח לי בעבור זה
חתמתי כד שחצא מיד לוי
ותיה ביד שמעון ואבא
ואוציאנו מידו בעדים
המכירים שהיתה שלי או
של אבותי ותכיא אבד
את זכותו והואיל וחתם
שם הודה שאין לו עסק
ומכשיו הוא בא
ומכרה דבריו בטלים:
עשאה סימן לאחר. פי'
עשאה ראוהו על המעבר
על זו השדה סימן לאחר
בהתימנה אבד את זכותו
בנו שוה שמעון המחזיק
שכרה זו מכר שדה אחרת
שכרה ליהודה וכשאב
לכותו המצרים ליהודה
כתב לו שלשת המצרים
הומצו הרביעי שהיה
סמוך לשהו כתב לו מוצר
רביעי שהדה שלי וחתם
עשה בהסדר מכר
ששמעון שמעון ליהודה ולא
ערער מורה בזה אדמון
שאבד את זכותו שאומר
לו שמעון אילו שלך היתה
זו השדה היך חתמת
בשטר מכר שעשיתי
ליהודה על שדה שבצדה
וכתוב שם שהיא בצד
שדה שלי ולא ערערת
לומר כי אינה שלך כ"א
שלי כיון שחתמת שם
הודית שאניה שלך ואין
לומר כאן שהשני נוח לי
רווח דלא אמר הכא ר"ג
כיון אני את דברי אדמון
אין הלכה כמותו דידי
ורבים הלכה כרבים: אמר
אבי לא שנו אלא עד
אבל דיון לא אבד את
זכותו דתני ר' חייא אין
העדים חותמין על השטר
אלא אי' קראוהו והיינו
שחברו קראוהו פי' אם
הוא שטר זה שמכר

תשוב עד שתלבין ראשה. פי' רש"ס הא דאמר רב גידל ברש
הנושא (לעיל דף קכ): עמדו וקדשו קנו הני מיני דקדשו
מיד מתוך התנאי או לאחר זמן והזכירו התנאים בשעת קידושין אבל
התנו עמה וקדש לאחר זמן ולא הזכירו התנאים לאו דברים הנקטים
באמירה הם וזכי האי גוגוה (א) הכל
תשב עד שתלבין ראשה ולא מני תבע
ליה צדינה והלשון משמע כן ועמדו
וקדשו משמע מתוך התנאי וקשה לי
מירושלמי ראש דתמן הפוסק מעות
לחתנו ומת חתנו אמרו חכמים יכול
הוא שיאמר לאחין הייתי רואה ליתן
ולך אי אפשי ליתן ופריך ולא דברים
הנקטים באמירה הן ומשני כשפסק
על מנת לכוון ומאי קשה אפי' פסק
על מנת שלא לכוון אפי' יכול
שיאמר לו כך אי אפשי ליתן דמיירי
בשלא עמדו וקדשו מתוך התנאי
ומיהו לא קשה כולי האי דאי כשלא
עמדו מתוך התנאי היכי קאמר
לאחין הייתי רואה ליתן מ"מ אין
נראה לרבי פירושו דמכאן אין שום
ראיה דהא דקאמר תשב עד שתלבין
ראשה כשאין לו לאב כלום ליתן או
הבעל אינו רואה לעשות ולהביאו
לדין אבל אם היה רואה להביאו
דיון הוה ליה ליתן ומיהו הא לא
משמע הכי לרבי לפרש כשאין לו כלום
ליתן מדבעי למימר כופין לאב ור"ש
צירושלמי מוקי דרז גידל כשנשאין
ראשונים ומתניין דהכל צנשוין
שניים ואני חפשי צירושלמי ומלאכת
בריש אפי' דהך דרז גידל דוקא
צנשוין הראשונים דוקא אבל הפוסק
ע"י צנו ולא אשה ע"י צנה ולא אם
על ידי חמות: **ואפי"ו בברייתא**
אמר ליה אין ב"א מקום קאמרין.
תימה היכי מני למיפסק הלכתא
כמרויהו כזרייתא וקמתני והלא
דברים סותרין זו את זו דצמתני
קמני אילו אני פסקתי כו' וברייתא
קמני כשצורה אני י"ל הכי פי' אפי'
צרייתא כלומר למאי דסגיירא ליה
למנא דצרייתא דכפסקה היא בעצמה
פליגי קא חמרת דהלכתא כותמיה
ואי"ל כל מקום קאמרין למר כדלית
ליה ולמר כדלית ליה: **שני דברים**
שאמר חנן הלכה כמותו וכיוצא בו.
פי' בקונטרס כיוצא בו דמתן רבן
יוחנן זן וכאי כיוצא בו לדמון ר"ג
וקשה לרבי מיהו דלישנא לא משמע
הכי ועוד מה לו להזכיר דצדכי חנן
כיוצא בו והא לא מיירי חנן אלא
צמות שני דברים דוקא והוה ליה
למימר הלכה כחנן ותו לא הלכך
נראה לרבי כפר"ח (ט) כיוצא בו צדיקים
אחרים הדומין לאלו והלכה כמותו

וכמה דברים אמורים. אצרייתא קאי: איפכא מיבעי ליה. אם באת
לכוף את האב איפכא מסתברא עפי לפי שהגדולה תנאה תנאי:
אפי' צרייתא. כשפסקה היא לעצמה: הכי גרסינן א"ר זירא
אמר רבה בר ירמיה שני דברים שאמר חנן הלכה כיוצא בו צדעה
דברים שאמר אדמון אין הלכה כיוצא
בו מאי קאמר רב: כיוצא בו דחנן
רבן יוחנן זן וכאי כיוצא בו לדמון
רבן גמליאל: **אין הלכה כיוצא בו.**
שלא ראה את דבריו אלא בשלשה
שהיה לו לראות את דבריו ככולם:
מתני' העורר על השדה כו'.
לחנן מערער על שדה צדע שמעון
ואומר לוי שמכרה לך גולה ממני:
והוא חסוס. על שטר המכירה
שכתב לוי לשמעון שמכרה לו:
אדמון אומר. יכול הוא שיאמר
מה שלא ערערתי צדעה שלקחת
מלוי וחתמתי צמוך השטר עד לפי
שלוי אדם חוק וקשה להוילאה מידו
ונוח לי שתפס צידך שאוליאנה ממך
דיון: **איצו אס וכו'.** דהואיל
ותם הודה שאין לו עסק בה: **עשאה.**
המוחזק בה סימן לאחר שלא מכר
לראובן זה העורר עליה אלא לאיש
אחר היה מוכר שדה מלד ז ומוכר
לו ארבעת מלרי השדה וכתב לו
צמריים מלד פלוני שדה שלי ועשה
שדה זו סימן מלד ללוקח ובשמו של
מוכר וזה חסס על אמתו שטר ולא
ערער: **איצו אס וכו'.** אפילו
לאדמון דאין לומר כל השני נוח לי:
גמ' אצל דיון. שהוצא שטר
המכירה צדית דין לקיימו כמשפט
קיום שטרות שהעדים צאין ומעידין
על כתב ידם והדיין קומצין שטרם
דנן נפקא לקדמנא וחסהו סהדי
לאחתימות ידיהו ואיטרניה וקיימניה:
לא איצו וכו'. שלא ידע מה
כתבו בו שערער עליו: **דמי**
רבי חייא אין העדים חוסמין על
השטר אלא א"כ קראוהו. שהרי
על דברי השטר הם צאים להעיד:
אל

- (א) [מוספתא פי"ב],
(ב) וצדיקת יט. וז"ל,
(ג) ז"ל ויואלו בו צדיק'
שמה ר"ב ובי' וזה לפי ג'
המון. (ש"ל, ד) צ"ב ל;
(ד) ג"י סדר המשנה וכן
צ"כ ר"ע ור"ש יבול הא'
שאמר השני ור"ל (1) ופי'
חוס' ע"כ ד"ה עשאה;
(1) ז"ל רבי שמע דכיוצא
מוקי כו'. מהרש"א,

הגהות הב"ח

- (א) ה"ה תשב כו' הא'
גוגוה קאמר הכל:
(ב) ה"ה שני כו' וכיוצא
בו וכו' הלכה כמותו:

מוסף רש"י

העורר על השדה
והתום עליה בעד.
לחנן העורר על שדה
שכר שמעון לוי ואומר
לראובן כי שמעון גולו ממני
והוא לחנן המערער תתם
עליה צדע לחמות שטר
מכירה שכתב לו שמעון
לוי תתם לעצמי ועד אחר
עמו (ורבי' ב"ב טו).
השני. יחי נוח לי. לכן
תתמתי (ש"ס).

תוספות ר"ד

תתא יושבת עד שתלבין
ראשה אדמון אומר יכולה
היא שתאמרן אילו אני
פסקתי לעצמי אהא יושבת
עד שתלבין ראשי [עכשין]
שאבא פסק עלי מה אני
יכולה לעשות או כנס
או פטור ארי"ג רואה אני
את דברי אדמון: מתניין
דלא כי האי תנא דתניא
א"ר יוסב בר יהודה על
נחלקו אדמון וחתמתי על
הפוסק מעות לחתנו ופשט
לא את הרגל שהיא יכולה
לומר אבא פסק עלי מה
אני יכולה לעשות על מה
נחלקו על (מה) שפסקה
לעצמה שחכ"א שתשב
עד שתלבין ראשה אדמון
אומר יכולה היא שתאמרן
כשבורה אני שאבא נתן לי
עכשיו שאין אבא נתן לי
מה אני יכולה לעשות או
כנס או פטור ארי"ג רואה
אני את דברי אדמון א"ר
יצחק בן אלעזר משמיה
דחזקיה כל מקום שאמר
ר"ג רואה אני את דברי
אדמון הלכה כמותו א"ר
רבא לרב נחמן אפילו
בברייתא א"ל מי קאמר
במשנתנו כל מקום קאמר
ומהאי משמע דהיכא
דחזקיה פסקה על עצמה
וליה לה אב ומרדה ביה
ולא בעיא לאינכותי תתא
יושבת עד שתלבין ראשה
אבל השתא דתקין רבנן
למורדת דכפינן ליה ריבי
לה גיטא ולא מיפסדה
דגווייתה כ"ש זו שיעדין
לא נשאת שהיא יכולה
למרוד וכפינן ליה למיבב
לה גיטא א"ר זירא א"ר
אבא בר ירמיה שני דברים
שאמר חנן הלכה כיוצא בו
ז' דברים שאמר אדמון יש
מתן שהלכה כמותו ויש
מתן שאין הלכה כמותו
כל מקום שאמר ר"ג
רואה אני את דברי אדמון
הלכה כמותו ובמקום שלא
אמר אין הלכה כמותו
לרב מנכיס מוטעין
מתני' העורר על השדה והוא
חוסס עליה עד אדמון אומר
השני נוח לו והראשון קשה
ממנו וזכאי כיוצא בו

לוי לשמעון זו השרה בפני ב"ד לקיימו כדיון כל קיום שטרות דעלמא שהעדים באים ומעידין על חתימתם והיינו כחבובין
למטה שטרט דין נפק לקדמנא ומיגו דאשהידו שהרי אחתימות ידיהו אשנוהו וקיימנהו רחמי' ותחתין סג' ר' דייןן והה

(א) נראה דל"ל וטען וטען אילו הימה שכן וכו'.